

Croeso i Warchodfa Natur Genedlaethol Coedmor

Olion coedwig wych

Mae Coedmor yn un o weddillion olaf coedwig enfawr, sef Coedmor Iscoed. Goroesodd y goedwig i'r oesoedd canol ond cafodd ei chlirio'n raddol ar gyfer amaethyddiaeth. Mae'r coedydd ar hyd y ceunant serth hwn wedi goroesi ac maent yn 'goetir hynafol' (sy'n bodoli ers o leiaf 1600). Mae Coedmor bellach yn Warchodfa Natur Genedlaethol i warchod y coetiroedd derw hynod anghyffredin hyn a'u bywyd gwyllt.

Derw: brenin y coed

Derwen yw'r brif goedden ar lethrau'r ceunant ond mae coed ffawydd, pîsgwydden dail bach, onnen, llwyfen lydanddail, masarnen a'r gerddinen wyllt yma hefyd.

Bywyd gwyllt gwych

Mae'r uchafbwyntiau'n cynnwys dros 200 o rywogaethau cen sy'n ffynnu yn amodau llai y ceunant. Mae dyfrgwn yn defnyddio'r afon, ac yn hwyr yn y gwanwyn mae triawd coed derw'r ucheldir yn cyrraedd: telor y coed, tingoch a'r gwybedog brith. Mae Coedmor hefyd yn wych ar gyfer gloynnod byw, gyda 31 rhywogaeth yma - yn bennaf yn y dolydd corsïog.

Hanes coed, artistiaid a diwydiant yr ystâd

Bu'r coetiroedd hyn yn rhan o Stâd Coedmor y teulu Lloyd am genedlaethau. Roedd eu golygfeydd yn denu teithwyr, awduron ac artistiaid, gan gynnwys Turner. Cyflenwyd golosg ar gyfer y gwaith tunplat a'r efail leol. Bu chwareli cerrig ar hyd y ceunant hefyd, ac roedd afon Teifi yn brysur iawn gyda'r holl gludo i Aberteifi ac yn ôl.

Welcome to Coedmor National Nature Reserve

The remnants of a great forest

Coedmor is one of the last remnants of a huge forest, known as Coedmor Iscoed. The forest survived into medieval times but was gradually cleared for agriculture. The woodlands along this steep gorge survived and are 'ancient woodland' (existing since at least 1600). Coedmor is now a National Nature Reserve to protect these rare gorge oak woodlands and their wildlife.

Oak rules

Sessile oak is the main tree on the steep gorge slopes but you can also find beech, small-leaved lime, ash, wych elm, sycamore and wild service tree.

Gorge-ous wildlife

Highlights include over 200 species of lichen thriving in the gorge's humid conditions. Otters use the river and its banks, and in late spring the woodlands attract the upland oakwood trio of wood warbler, redstart and pied flycatcher. Coedmor is also great for butterflies, with 31 species in and around the reserve - mainly in the small areas of marshy meadow.

A history of estate woodlands, artists and industry

These woodlands were part of the Lloyd family's Coedmor Estate for generations. Their scenery attracted travellers, writers and artists, including Turner. The gorge supplied timber for making charcoal for a local tinplate works and iron forge. There were also stone quarries along the gorge. The Teifi river would have been very busy with this traffic to and from Cardigan downstream.

Beth i edrych amdano

Wrth yr afon:

- Cadwch lygad am ystlumod yn hela ar hyd yr afon ar nosweithiau cynnes o haf
- Gallwch weld crêyr glas, neu ei glywed yn cyfarth fel ci
- Defnyddiwch eich trwyn i chwilio am faw dyfrgi a'i arogl pysgod.

Yn y goedwig:

- Edrychwch am gen llabed yr ysgyfaint ar risgl coed - maent wrth eu bodd â'r aer glân yma
- Ceisiwch ddod o hyd i farchredynen bêr - mae'n arogl fel gwair!

Yn y gwanwyn hwyr a'r haf:

- Gwrandewch am ganu telor y coed (fel darn arian yn troi)
- Edrychwch am liwiadu, oren a llwyd y ceiliog tingoch trawiadol.
- Cadwch lygaid barcud am y gwas neidr tindrwm sy'n brin yng Nghymru, yn hela yn y coed ddiwedd mis Mai a Mehefin.

Yn yr hydref:

- Gwerthfawrogwch melyn a coch gwych y cerddin gwyllt.
- Darganfyddwch amrywiaeth ddiddorol o ffyngau.

What to look out for

By the river:

- See if you can see a grey heron, or hear its dog bark-like squawk
- Look out for bats hunting along the river on warm summer evenings
- See if your nose can sniff out a fishy-smelling otter spraint (poo).

In the woods:

- Look out for lungwort lichen growing on tree bark - they love the clean air here
- Try to find a rare hay-scented buckler fern - it smells of hay!

In the woods in late spring/summer:

- Listen for the trilling of a wood warbler (like a spinning coin)
- Be alert for the colourful black, orange and grey bandit-like colouring of the male redstart
- Keep a sharp eye out for the rare (despite its name!) common clubtail dragonfly hunting in the trees in late May and June.

In the woods in autumn:

- Take in the yellows and reds of the wild service trees.
- Discover a fascinating range of fungi.

llabed yr ysgyfaint
tree-bark loving lungwort

tingoch
redstart

Llwybr Ceunant

Gorge Walk

Anodd | Difficult

Pellter | Distance: ¼m | 0.5km
Amser | Time: ½ awr | hour
Dringo - dringfa serth | Climb - steep climb:
100 tr/ft | 30m

UCHAFBWyNTIAU: Cerddwch lawr trwy'r ceunant llaith i lannau Afon Teifi.

HIGHLIGHTS: Drop down through the humid gorge to the banks of the Afon Teifi.

Helpwch i amddiffyn Coedmor trwy ddilyn y Cód Cefn Gwlad a chofwch: **Barchu; Diogelu; Mwynhau**

AR GYFER EICH DIOGELWCH:

- Mae llethrau serth a gall fod yn lliθrig dan droed mewn amodau gwlyb.
- Byddwch yn ofalus o'r afon - mae'n arbennig o beryglus ar ôl glaw trwm pan fydd yn gallu llo'i'n gyflym/gorffo'i glannau.
- Arhoswch o fewn y warchodfa a pheidiwch mentro i'r ardaloedd 'preifat'.

Please help to protect Coedmor by following the Countryside Code and remember to: **Respect; Protect; Enjoy**

FOR YOUR SAFETY:

- There are steep slopes and it can be slippery under foot in wet conditions.
- Beware of the river - it is particularly dangerous after heavy rainfall when it can be fast-flowing/flood its banks.
- Please stay within the reserve and do not enter areas marked 'private'.